

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An debitum iniquè petenti possis concedere. §. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

6 Sexto emittenti votum castitatis regulariter non teneris debitum reddere, quia ipse in honorem Dei censendus est iuri petendi debitum tibi cessisse. Quod si votum castitatis ex tuo consensu emisisti, non solum non teneris debiti illi reddere, sed nec potes ab eo exigere, quia eius voto consentiens iuri debitum petendi renunciasti, ut latius superius dictum est, & tradit Laym. lib. 5. tract. 10. 3. part. c. 1. n. 12. & 15. in fine.

7 Septimo affinitatem ex incestu contrahenti durante praedicto impedimento non teneris debitum reddere, ut est omnium sententia, quia ob crimen commissum incestuosus priuatus est iure petendi debitum cap. exan. missa, cap. una fraternitatis de eo qui cognouit consanguineos. Probabile tamen est iniquum petenti te reddere posse, ne ex delicto alterius ius tuum petendi, & reddendi debitum diminuat, ut aduersus alios probat Sanch. lib. 9. disp. 6. n. 12.

8 Octavo ab obligatione reddendi debitum sub graui culpa excusare difficultatem grauem parentum in alendis filiis si multiplicentur, asserunt Sorus in 4. d. 3. quest. vltima, art. 1. Rodrig. summ. tom. 1. cap. 243. concl. 3. a. verbo Debitum, n. 18. Quinimo Petr. de Ledelm. de matrim. quest. 64. art. 1. in fine. Sanch. lib. 9. disp. 2. n. 3. Galpar Hurtado disp. 10. de matr. difficult. 12. n. 54. & alij censent cessante incontinentiae periculo nullam culpam nec venialem committi in praedicta negatione. Mouentur, quia ab aliis debitis solvendis excusatur magna incommoditas, & difficultas, cui ergo ab hoc debito non excusabit? Praeterea non teneris debitum reddere, si probabiliter times aliquid graue damnum tibi vel proli obtenturum: at si proles nascatur graue tibi, filiique naris damnum imminet, siquidem cogens ex elemosynis emendicatis viuere. Ergo, &c.

9 Ceterum verius censeo ob praedictam rationem, te debitum non posse negare, nisi coiuu iuri petendi cesserit, quod incommoditas, & difficultas, quam ex multiplicatione filiorum timere potes, praeterquam quod dubia est, & incerta, ex ipsamet solutione debiti ex iustitia nascitur. Non igitur eius solutionem impedire potest. Adde filiorum generationem esse praecipuum matrimonij finem, & primam coniugum obligationem, debet ergo hac praeferti obligationi illos alendi, cui obligationi si parentes nequeunt ex propriis commodis satisfacere, facisfaciant ex aliorum elemosynis filios, quae exponant; obligationem tamen reddendi debitum non omittant. Sic docent expressè Rebell. libro 2. quest. 16. sect. 1. Coninch. disp. 3. d. 3. in fine. Layman. lib. 5. tract. 10. 3. part. c. 1. num. 16. & videntur esse huius sententiae, qui indistinctè affirmant esse peccatum mortale negare debitum, ne proles multiplicetur, ut sunt Angel. verbo, Debitum, n. 15. vbi Syluest. q. 8. Nauar. c. 16. n. 25. Margarita Confessor. 6. praepo. vers. 8. in fine Ludou. Lopez. 1. p. in tract. c. 79. §. peccat. Graffius, 1. p. de eis. lib. 2. c. 83. n. 1.

Nono te excusant aliqui a redditione debiti, si coiuu petens excommunicatus sit; quia excommunicatione ligatus priuatur communicatione fidelium. Sed haec excusatio nullatenus est admitteuda; quia ob vitanda animarum pericula coniugibus excommunicatis communicatio permittitur. Cap. quantum multos. 11. q. 3. Quod esto de vxore loquatur, omnes Doctores ad virum extendunt, quia procedit eadem ratio, ut latius tract. de excommunicat. dicemus.

§. XI.

An debitum iniquè petenti possis concedere?

- 1 Si petitio debiti iniqua sit ex parte actus nequis petitioni annuere. Secus si ex parte persona sit iniqua petitio.
2 Temperat Basl. secundam partem, ne procedat, quando petens nequit à sua petitione malitiam remouere.
3 Difficiliter praedicta limitatio.

Alij generaliter negant, eo quòd non liceat iniquè actioni cooperari. Alij e contra concedunt, quia ob iniquam alterius petitionem non es tu priuandus potestate, quam ex matrimonio habes petendi, exigendi que debitum. Alij quibus ego assentior distinctione vtuntur, inquit enim, si petitio debiti iniqua sit ob aliquam circumstantiam, quae ipsam actum externum vitiet, nequaquam poteris petenti debitum concedere, quia petit tibi illicitum, ut si absque necessitate petat in loco sacro, vel cum periculo abortus, vel damni prolis, aut tui, vel petentis grauis nocementi. Fateor tamen aliquando ex negatione debiti timeri posse grauiora mala quam ex eius concessione, & eo casu iam petita copula illicita non erit, ac proinde poteris petitioni annuere, sicuti aduertunt Petr. de Soto, Sanch. & Layman. & statim referendi. At si non ob circumstantiam tenentem se ex parte actus, sed ex parte petentis petitio iniqua sit, optimè poteris petiti concedere; quia cõcedis id quod ex te licitè est, nec tibi potest malitia imputari, ut si petat debitum ob malum finem, haec distinctione commu-

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V.

niter Doctores vtuntur, ut videre est in Petro de Soto lect. 16. de matrim. in fine. Couarruu. 4. decret. 2. part. cap. 3. §. 1. num. 6. Henric. lib. 1. cap. 15. n. 8. Sanch. lib. 9. disp. 6. n. 7. Coninch. disp. 3. d. 4. n. 25. Paul. Laym. lib. 5. summatract. 10. 3. part. cap. 1. in fine, num. 17.

Secundam partem huius distinctionis restringit Basl. Poncel. lib. 10. cap. 3. n. 3. & Galpar Hurtado disp. 10. difficult. 13. ne procedat, quando petens nequit à sua petitione malitiam remouere, sed solum quando ab ea petitione potest separare malitiam. Nam quando petit tibi copulam, à qua ipse petens separare malitiam nequit, necessariò à te postulat cooperationem ad actum, qui hic, & nunc malus est. Secus vero contingit, quando ab eo actu separari malitia potest. Ex quo inferunt dubitanti de matrimoij valore astricto voto castitatis te non posse debitum reddere; quia ea copula petita ita mala est petenti, ut nequeas vlla ratione ab ea malitiam separare. Secus vero quando solum est mala, quia prauo sine petita est.

Ceterum huic limitationi acquiescere non possum, ideòque exillimo superiore doctrinam generaliter veram esse, nempe quod malitia non se tenet ex parte actus externi, sed ex parte personae petentis ob aliquam circumstantiam, quae non ipsum actum, sed personam petentem afficiat, licet te posse debitum petiti concedere, quia eo casu non videris cooperari alterius peccato formaliter, siquidem illa actio externa in se peccatum non est, sed quatenus procedit ab eo, qui eam exercere est impeditus ob votum, vel aliud impedimentum: si enim cum petens iniquo sine in petitione ducitur, separareque à petitione malitiam potest, non ceteris eius iniquitati cooperari, neque etiam censendus es, cum voto castitatis astrictus, vel impedimento ligatus debitum petis: nam actio externa aequè ex prauo sine ac ex voto castitatis, vel astrictitatis impedimento vitatur. Cooperari autem actioni, quae solum ex circumstantia ipsi extrinseca mala est, non est intrinsecè malum, sed ob aliquam rationabilem causam honestari potest. Quinimo ex timo non solum te posse in supra dicto casu petitioni acquiescere, sed regulariter obligatum esse, ut pluribus firmat Sanch. dicta disp. 6. n. 7. eo quòd petens non amiserit ius petendi ex iustitia. Quod exemplis manifestari potest. Si enim dubius de matrimoij valore à te nullam dubitationem habente copulam petat, tamen tu conscius sis illius dubitationis, teneris eius petitioni acquiescere, quia ob eius erroneam conscientiam ius petendi non amisit. Item astrictus castitatis voto, si tibi non cessit ius petendi, & cessionem illius non acceptasti, solum Deo, & non tibi obligatur, ac proinde aduersus Deum tantum, & non aduersus te petendo delinquit, sicuti si nummos apud te depositos haberet, & Deo promitteret non exacturum, si postmodum exigeret, tu obligatus esses concedere, quia ex promissione Deo facta nullum ius retinendi illos acquisisti. Ab hac tamen regula excipit Sanch. dicta disp. 6. n. 8. impedimentum affinitatis, quo ligatus ius petendi amisit in poenam commissi delicti; & sicut ei qui propria voluntate cessit ius, non teneris debitum concedere, sic non teneris concedere cui legibus praedictum ius sublatum est.

PUNCTVM V.

De mutua coniugum habitatione, & effectibus inde subsequens.

§. I.

Obligantur coniuges ad mutuam habitationem.

- 1 Obligan'ur mutuo habitare.
2 Huic obligationi ex mutuo consensu cedere possunt.
3 Secluso praedicto consensu peccatum graue est diu coniuges esse separatos, nisi necessitas urgeat.
4 Ex causa familiae, vel Reipublicae necessaria potest vir ab vxore diutius separari, & virum tenetur vxor sequi, si commode potest.
5 Vir ab vxore iuste discedens non tenetur secum vxorem deferre.
6 Ob votum castitatis, vel affinitatem contractam non licet alteri coniugi à domo, vel mensa recedere, sed solum se parare thorum.

Primo certum est coniuges obligatos esse iure naturali, & Diuino simul habitare in eadem domo, ad eandem mensam accubare, & in eodem lecto iacere: id enim postulat matrimonij natura, quae indiuiduam, & inseparabilem coniugum vitam continet iuxta illud Genes. 2. Propter hanc relinquet homo patrem, & matrem, & adheret uxoris suae, & erunt duo in carne vna. Et Matth. Omnis qui dimiserit uxorem suam excepta fornicationis causa, facit eam mechari. Quod si aliquis coniugum huic obligationi non satisfaciat, compelli potest à

Judice